

अरुणाचल प्रदेश सिमेजवळ चीनने वसवली तीन गावे:आव्हाने आणि संधी

लष्करी कारवाया करून भारताला लडाखमागे हरवण्यामध्ये चीनला गेल्या सात महिन्यांमध्ये पूर्ण अपयश आलेले आहे. म्हणून आता चीन वेगवेगळ्या गैर लष्करी पद्धतीचा वापर करून भारत-चीन सीमेवर तणाव कायम ठेवायचा प्रयत्न करत आहे. उद्देश आहे की ही सीमा कायमची गरम रहावी आणि भारताला या सीमेवरती पुष्कळ जास्त सैन्य तैनात करायला लागावे, ज्यामुळे लष्करी बजेट वाढेल आणि आर्थिक प्रगतीचा वेग कमी होईल.

चीनच्या आक्रमक विस्तारवादामुळे संपूर्ण जगात चिंता व्यक्त केली जात आहे. चीनकडून शेजारच्या देशांच्या भूभागांवर आणि समुद्राच्या हद्दीवरही दावा सांगण्यात येतो. लडाखमध्ये भारतासोबत प्रत्यक्ष नियंत्रण रेषेसोबत तणाव सुरु असताना चीनने आता ईशान्य भारतात अरुणाचल प्रदेशच्या सीमेलगतच्या भागात तीन गावे वसवली आहेत. ही गावे बुमलापासून पाच कि.मी. दूर आहेत. या ठिकाणी भारत, चीन आणि भूतानच्या सीमा आहेत.

या गावात चीनने नागरिकांनाही स्थलांतरित केले आहे. या गावांमध्ये चांगल्या प्रकारची राहाण्याची व्यवस्था केली आहे. गावात वीज उपलब्ध आहे, उत्तम रस्ते, इंटरनेट आणि इतर अधुनिक सुविधाही उपलब्ध आहेत. 28 नोव्हेंबर 2020 च्या छायाचित्रात 50 हून अधिक घरांसह तीन नवीन एन्क्लेवही दिसत आहे. या भागात रस्त्यांचेही बांधकाम झाले आहे. चीनने वसवलेली गावे ही डोकलामपासून जवळ आहेत.

चीन आपला दावा आणखी मजबूत करण्यासाठी आणि सीमा ओलांडून घुसखोरी करण्यासाठी सीमेलगतच्या भागात वस्ती वसवत असल्याची रणनीतीचा वापर करत असावा. अरुणाचल हा तिबेटचाच एक भाग असल्याची भूमिका चीनने मांडली आहे तर अरुणाचल प्रदेश हा आमचाच भूभाग असल्याची ठाम भूमिका भारताने घेतली आहे.

चीन सिमेजवळ गावे का वसवतो आहे

या गावातील 50 टक्के लोक हे हन चायनीज म्हणजे चीनमधील मूळ निवासी ज्यांची लोकसंख्या चीन च्या 90 टक्के एवढी आहे आणि बाकीचे तिबेटी नागरिक आहेत. मात्र हे सर्व तिबेटी नागरिक चीनच्या कम्युनिस्ट पार्टीचे सदस्य आहेत. प्रश्न असा आहे की चीन अशा प्रकारची गावे सिमेजवळ का वसवतो आहे

आणि त्याचा भारताच्या सुरक्षेवर काय परिणाम होणार आहे. अजून जास्त महत्वाचे म्हणजे याला भारताने कशा प्रकारे प्रत्युत्तर द्यायला हवे. चीन ही गावे सीमेजवळ वसवली जात आहे कारण चीन सलामी स्लायसिंग या डावपेचाचा अवलंब करून नवीन नवीन जमीन बळकवायचा प्रयत्न करतो आहे. आता जी वसवलेली गावे आहेत, तिथे येत्या काळात तिथले नागरिक, त्यांच्या जवळ असलेली जनावरे ही भारताच्या हद्दीमध्ये घुसवू शकतात. त्यानंतर चीन असा दावा करेल ही हा भूभाग आमचा आहे.

अशाच प्रकारचे डावपेच नेपाळमध्ये सुद्धा वापरले आहे. नेपाळच्या हद्दीतही काही गावे वसवण्यात आली आहेत. अशाच प्रकारचे अतिक्रमण भूतानमध्येही झालेले आहे. भूतान आणि नेपाळ ही लहान राष्ट्रे असल्याने चीनविरोधात काहीही बोलण्याची त्यांची हिंमत नाही. परंतू यामुळे भारताला या राष्ट्रांना मदत केली पाहिजे. नेपाळ आणि भूतान मध्ये झालेली घुसखोरी ही आंतरराष्ट्रीय स्तरावर उचलणे गरजेचे आहे. ज्यामुळे अशा प्रकारचे आक्रमण थांबवले जाईल. शिवाय या राष्ट्रांना चीनचा नंबर 1 चा शत्रु असलेल्या अमेरिकेकडूनही मदत देता येईल. उदा. ज्या वेळेस चीनने तैवान आणि व्हिएतनाम यांच्या विरोधात दादागिरी सुरू केली तेव्हा व्हिएतनाम आणि तैवान या राष्ट्रांनी अमेरिकेशी मैत्री करून चीनची दादागिरी जवळजवळ थांबवली. हेच डावपेच नेपाळ आणि भूतान यांना वापरता येतील.

भारताचे काय करावे

एकतर चीनच्या अशा अतिक्रमणावर भारताने नजर ठेवण्याची गरज आहे. अशी नजर उपग्रहाच्या माध्यमातून ठेवता येईल. परंतू आज पूर्ण भारत आणि चीन सीमेवर लक्ष ठेवण्यासाठी आपल्याकडे पुरेसे उपग्रह नाहीत. अर्थातच आपल्याला अमेरिकन किंवा युरोपियन उपग्रहाची मदत घ्यावी लागेल. त्याशिवाय आपण आपल्याकडील युएव्ही- म्हणजे अनआर्म्ड एरिअल व्हेईकल किंवा ड्रॉन्स यांची संख्या आणी लक्ष ठेवण्याची क्षमता वाढवत आहोत. त्यामुळे चीन सीमेवर ड्रॉनच्या मदतीने लक्ष ठेवता येईल. त्याशिवाय भारत चीन सीमेवर भारताची सैन्यशक्ती ही फारच कमी आहे. उदाहरणार्थ- कारगील लढाईच्या आधी 25 हजारच्या आसपास म्हणजे एक ब्रिगेड आणि एक डिव्हिजन इतके सैन्य लडाखमध्ये तैनात होते. परंतू कारगील युद्ध झाल्यानंतर त्या भागावर अधिक

चांगले लक्ष्य ठेवण्यासाठी 25 हजार सैन्य वाढवण्यात आले. गेल्या 7 महिन्यांपासून लडाखमध्ये जो स्टँड ऑफ सुरू आहे, त्यामुळे पूर्व लडाख वर लक्ष ठेवण्यासाठी 1 डिव्हीजन म्हणजे 25 हजार भारतीय सैन्य वाढवले जात आहे. म्हणजेच सीमेवरती गस्त घालता येईल, पेट्रोलिंग करता येईल. समजा चीनने घुसखोरी केली तर आपण जशी पॅनगाँग लेक आणि गलवानच्या खोऱ्यातील घुसखोरी जशी थांबवली तशी आपण थांबवू शकतो. यामुळे या सीमेवर भारतीय सैन्य अधिक प्रमाणात ठेवावे लागेल. त्यामुळे संरक्षण बजेटमध्ये वाढ करावी लागेल. त्यामुळे भारतीय जनतेवर कर वाढवून आपले संरक्षण बजेट वाढवण्याचा प्रयत्न केला तर तो त्याग सहन करण्यासाठी नागरिकांची तयारी असली पाहिजे. जोपर्यंत डिफेन्स बजेट वाढत नाही तोपर्यंत सैन्याची संख्या या भागात वाढवून तिथे गस्त वाढवणे शक्य होणार नाही. लडाख मध्ये अतिथंड हवामान असल्याने सहा महिने तरी तिथे काहीच होऊ शकत नाही. परंतू खालच्या भागात उत्तरांचल, अरूणाचल प्रदेश यांच्या सीमेवर उंची कमी असल्याने तिथे बर्फ कमी पडतो. त्यामुळे तिथे चीनची घुसखोरी होण्याची शक्यता अधिक असते. त्यामुळे त्या सीमेवरही आपल्याला भारतीय सैन्याची संख्या वाढवावी लागेल.

सध्या आपण पुष्कळ जास्त सैन्य भारत -पाक सीमेवर तैनात केले आहे. उदा- भारत- पाक सीमेवर आपल्याकडील तीन आक्रमक तुकड्या(३ स्ट्राईक कोर) तयार ठेवल्या आहेत, ज्याची गरज नाही. त्यातील काही सैन्य भारत-चीन सीमेच्या दिशेने वळवावे लागेल. कारण भारत -चीन सीमेवर सैन्याची गरज अधिक आहे. विशेषतः उत्तरांचल आणि अरूणाचल प्रदेश च्या सीमा भागात. तसे झाल्यास चीनच्या आक्रमणाला आपण त्वरीत प्रत्युत्तर देऊ शकतो.

सैन्य वाढवण्याव्यतिरिक्त गस्त घालण्यासाठी रस्ते तयार करण्याचीही आवश्यकता आहे. गेल्या पाच वर्षांत 40 हजार कोटी रूपये इतका पैसा खर्च करून भारत -चीन सीमेवर अनेक नवे रस्ते निर्माण केले जात आहेत. त्याचा वेग वाढवला पाहिजे. जेणेकरून आपल्या या सीमेवर गस्त घालून चीनी आक्रमण थोपवणे शक्य होईल. प्रत्युत्तर देण्यासाठी वेळ आहे पण डिफेंन्स बजेट वाढवा

परंतू अशा चीनच्या एका हालचालीमुळे घाबरून जायची काहीच गरज नाही. इतक्या लांब कुठलीही लोकं रहायला तयार नाहीत. या भागात तिबेटची खेडी कधीच नव्हतीच. त्यामुळेच या भागात कुठलीही खेडी किंवा गावे वसवायची असतील तर चीनला खूप प्रयत्न करावे लागतील. चीनी नागरिक अशा कठीण नैसर्गिक परिस्थितीत राहू शकत नाहीत. चीन प्रचंड प्रयत्न करून या भागात हन चीनी लोकांची संख्या वाढवण्याचा प्रयत्न करत आहेत. त्यात पुरेसे यश मिळत नाहीये. कारण थंडी वाढली की हन चिनी लोक पुन्हा तिबेट सोडून चीनमध्ये जातात. त्यामुळेच आपल्याकडे चीनच्या या अतिक्रमणाला प्रत्युत्तर देण्यासाठी वेळ आहे पण त्या साठी डिफेंन्स बजेट वाढवावे लागेल. तरच सैन्याची संख्या वाढवता येईल. रस्ते बांधता येतिल,सॅटेलाईट आकाशात पाठवता येतिल आणी चीनचे अतिक्रमण रोखता येईल.

सिमेवर वसलेले बहुतेक नागरिक हे तिबेटन आहेत आणि त्यांना दलाई लामा आणि भारताविषयी प्रेम आहे.म्हणुन या संकटाचे रूपांतर भारत एका संधी मध्ये करू शकतो का? याच सिमेवर वसलेल्या नागरीकांचा वापर करून आपण चीनच्या विरुद्ध गुप्तहेर गिरी करू शकतो का?